

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กและนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 45 คน ครูจำนวน 223 คน รวมจำนวน 268 คน ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีเนื้อหา 5 ด้าน จำนวน 51 ข้อ คือ ด้านการบริหารหลักสูตร จำนวน 11 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 11 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 10 ข้อ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 ข้อ และด้านกานนิเทศการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้ง 2 ส่วน มาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี โดยการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผล การวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ 2 ประการดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางรองลงมาคือด้านการบริหารหลักสูตรและด้านที่มีปัญหาอันดับต่ำสุดคือด้านกานนิเทศการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตรปัญหาอันดับที่ 1 คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ปัญหาอันดับที่ 2 คือ การจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและการเรียนการสอนและปัญหาอันดับที่ 3 คือ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอนปัญหาอันดับที่ 1 คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ปัญหาอันดับที่ 2 คือ แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและปัญหาอันดับที่ 3 คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่น

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล ปัญหาอันดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในการวัดผลและประเมินผลการเรียน ปัญหาอันดับที่ 2 คือ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และปัญหาอันดับที่ 3 การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีความหลากหลาย

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาปัญหาอันดับที่ 1 คือ ข้อที่ 7 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครู ปัญหาอันดับที่ 2 คือ การประเมินผลเพื่อสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในภาพรวมของโรงเรียน และปัญหาอันดับที่ 3 คือ ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนของครู

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา ปัญหาอันดับที่ 1 คือการดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศของผู้นิเทศ ปัญหาอันดับที่ 2 คือ การเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหาและให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้นิเทศ และปัญหาอันดับที่ 3 คือ การจัดทำแผนการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นกรอบในการบริหารงาน

2. การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ในการจัดสนทนากลุ่ม ในเนื้อหา 5 ด้าน มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจัดทำหรือจัดหาคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือการเรียนการสอน ตรวจสอบการนำหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือการเรียนการสอนไปใช้ และ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดส่งเข้ารับการอบรม สํารวจแหล่งเรียน ภูมิปัญญาและปราชญ์ท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมา ให้ความรู้แก่นักเรียน และกำกับ ติดตามผล

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการประชุม ชี้แจงผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย จัดทำแบบ ประเมินผล เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ จัดหา คู่มือ คำรา เอกสารและแหล่งเรียนรู้ กำกับ ติดตามและประเมินผล

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการสำรวจจำนวนบุคลากร สร้าง ความตระหนัก จัดประชุม และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ กำกับติดตาม

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา มีการประชุมชี้แจง วางแผน แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบ งานดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ แจกผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก มี ประเด็นที่สนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายเพิ่มเติมดังนี้

1. ผลการวิจัยปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทัยธานี สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารหลักสูตรพบว่า ปัญหา อันตํยสูงสุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม การจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและการเรียนการสอน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา ก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพียงพอและเป็นครั้งแรกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วน ได้ส่วนเสียก็ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ขาดงบประมาณในการจัดทำ และจัดหาคู่มือครู เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จํานวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชะ ธีระตระกูล(2548)ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไม่เพียงพอ การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ใช้วิธีการประยุกต์และพัฒนาจากโรงเรียนอื่น ซึ่งกมล ภูประเสริฐ (2544:32-39) ก็ กล่าวไว้ว่าการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและภารกิจที่จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตร ให้ บุคลากรและบุคคลในชุมชนเข้าใจด้วยวิธีการ การประชุมชี้แจงโดยอาศัยวิทยากรจากทั้งภายในและ

ภายนอกสถานศึกษา การประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจและความคิดจากการศึกษาเอกสารต่างๆ การส่งบุคลากรไปรับฟังจากการประชุมที่จัดขึ้นจากหน่วยงานต่างๆ การเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วย สถานศึกษาจัดทำเอกสารเพิ่มเติม ที่เป็นประเด็นสำคัญหรือแนวทางสำคัญ การจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา โดยเชิญบุคคลในชุมชนเข้ามาร่วมคิดร่วมทำในเรื่อง มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับชุมชน การชี้แจงและประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยการทำเอกสาร การประชุมชี้แจง การประชุมปฏิบัติการ เช่นเดียวกับปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 44) ที่กล่าวว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ควรมีการจัดทำคู่มือครู เพื่อให้ครูได้มีคู่มือในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

2. การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านกระบวนการเรียนการสอนพบว่า ปัญหาอันดับสูงสุด คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระวิชา ซึ่งบางโรงเรียนครูไม่ครบชั้น ครูต้องสอนหลายชั้นทำให้ไม่มีเวลาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อเป็นเช่นนั้นครูส่วนใหญ่จึงจัดหาหรือซื้อแผนการจัดการเรียนรู้จากสำนักพิมพ์ต่างๆ ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงไม่สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชะธีระตระกูล(2548) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 2 พบว่าครูยังมีไม่เพียงพอต่อชั้นเรียนและมีภาระงานอื่นอีกหลายด้าน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบุษราตัม จรรย์นาถย์ (2544) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าโรงเรียนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา กำหนดเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และกำหนดกิจกรรม สื่อการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน โดยสังเกตการณ์สอนของครู ดังที่ฉวีรุณี กิจรุ่งเรือง และคณะ(2545 :10) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียน

มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ ทำกิจกรรมและปฏิบัติจริง จนค้นพบข้อความรู้และวิธีการปฏิบัติด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าปัญหาอันดับสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในการวัดผลและประเมินผลการเรียน การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีความหลากหลาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม และ โรงเรียนขนาดเล็กครูต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ทำให้ไม่มีเวลาที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ ปรีชากุล (2542) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน พบว่า ครูรับผิดชอบงานหลายด้าน สอนหลายวิชา ขณะเดียวกันงานวิจัยของจร เหมือนแมน (2543) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 6 ในด้านปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 6 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2545) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า การวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง ซึ่งสัมพันธ์กับงานวิจัยของ เดชะ ชีระตระกูล(2548) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูไม่เข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549: 1) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติงานที่เหมือนการปฏิบัติงานในชีวิตจริง มีเวลาเพียงพอสำหรับวางแผน การลงมือทำงาน จนได้งานที่เสร็จสมบูรณ์ มีโอกาสประเมินผลการทำงานด้วยตนเองและมีการปรึกษาร่วมกับผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย มีการตัดสินโดยใช้เกณฑ์ หรือมาตรฐานเดียวกันขณะเดียวกันเอกรินทร์ สัมมาศาล (2546: 224-226) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน ควรเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดกระบวนการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน วิธีการทำงาน และผลงานที่เป็นผลผลิตของผู้เรียนได้ครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพของผลผลิต กระบวนการปฏิบัติ และความสามารถในการลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกรู้สึก คิดเห็น ความต้องการและความพึงพอใจต่อผลงานหรือผลการเรียนรู้ของตนเองเป็นเครื่องมือที่เน้นความเที่ยงตรง ในการประเมินผลการเรียนรู้นั้นมากกว่าความเชื่อมั่นของการประเมิน เพราะกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติย่อมเปลี่ยนแปลงสภาพไปตามบริบทของการเรียนแต่ละครั้ง

4. การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุด คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครู การประเมินผล เพื่อสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในภาพรวมของโรงเรียนความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ได้เน้นย้ำให้ครูผู้สอนส่งรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนหรืออาจเป็นเพราะครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนยังเขียนรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนไม่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2545) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งบัญชา แสนทวี (2545:7) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ครูทำเพื่อมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ตลอดจนนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกตผลที่เกิดขึ้นและสะท้อนความคิดใช้เวลาในการทำวิจัยไม่มากนัก

5. การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการนิเทศการศึกษาพบว่าปัญหาอันดับสูงสุด คือ การดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศของผู้นิเทศ การเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหา และให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้นิเทศ และการจัดทำแผนการนิเทศการศึกษา เพื่อเป็นกรอบในการบริหารงาน อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่มีเวลาและไม่ได้มอบหมายให้คณะครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ไม่ต้องการให้ผู้บริหารมานิเทศเพราะยังมีความรู้สึกที่ผู้บริหารจะมาจับผิด เกิดความประหม่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจร เหมือนแมน (2543) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 6 ในด้านปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 6 พบว่า การนิเทศการสอน โรงเรียนไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉชะ ธีระตระกูล(2548) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอปางเขม 2 พบว่าผู้บริหารและครูยังขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการนิเทศได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541:54) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศว่าควรกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน วางแผนติดตามประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำแผนนิเทศของโรงเรียน ประชุมชี้แจงมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของผู้นิเทศ ผู้นิเทศจัดทำปฏิทินนิเทศและประสานปฏิทินนิเทศกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นิเทศจัดดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศ บันทึกผลการนิเทศตามกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายและรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารทราบ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากการสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี

จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เสนอแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการ ในเนื้อหา 5 ด้าน สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตรแนวทางการแก้ไข โดยการประชุมผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ชี้แจงหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ และเวลาเรียนให้ทราบ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในการสร้างหลักสูตรมาให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น สํารวจ ปริมาณคู่มือครูและความต้องการในการใช้คู่มือของครู จัดทำหรือจัดหาคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือการเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนครู ตรวจสอบการนำหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือการเรียนการสอนไปใช้ และ กำกับ ติดตาม ประเมินผล อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับมานะ อรุณโณ(2545) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้เสนอแนวทางควรให้ความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรแก่ผู้บริหารและครู สอดคล้องกับเนตรทิพย์ เจริญวัย (2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ได้เสนอแนวทาง ควรมีการวางแผน ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้หลักสูตรนั้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดารัตน์ มหาโชติวาณิชย์(2548) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในระดับประถมศึกษา ได้เสนอแนวทางควรร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนร่วมกัน นอกจากนี้ควรจัดอบรมส่งเสริมครูผู้สอนในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน แนวทางการแก้ไข โดยสำรวจจำนวนข้าราชการครูที่ไม่ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียน หรือจัดส่งเข้ารับการอบรมตามหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วางแผนสำรวจแหล่งเรียนรู้และความต้องการในท้องถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาและปราชญ์ท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นหรือกำหนดในหลักสูตรกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน และกำกับ ติดตามผล อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับเนตรทิพย์ เจริญวัย (2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของ โรงเรียนใน โครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ได้เสนอแนวทาง ควรมีการวางแผน และสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล และการจัดทำ โครงการต่าง ๆ ที่ จะช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนควรจะต้องมีการจัดทำ คู่มือครู ในงานวิชาการ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุครินทร์ มหาโชติวาณิชย์(2548) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่เปิดสอน โครงการ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในระดับประถมศึกษา ได้เสนอแนวทางควรจัดอบรมส่งเสริมครูใน เรื่องเทคนิควิธีการสอนและสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และสำรวจหา ความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน

3. ด้านการวัดผลและประเมินผลแนวทางแก้ไข โดยประชุม ชี้แจงผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดทำแบบประเมินผล โดยให้นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินหลังปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน วางแผนสำรวจ ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล จัดให้มีการประชุมและเชิญ วิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จัดหา คู่มือ ตำรา เอกสารและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ สำหรับค้นคว้าในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือและ นำไปทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ อรุณโณ (2545) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้เสนอแนวทางควรให้ความรู้ความเข้าใจ ในการนำวิธีวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายมาใช้แก่ผู้บริหารและครู และสอดคล้องกับงานวิจัย ของเนตรทิพย์ เจริญวัย (2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของ โรงเรียนใน โครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา ได้เสนอแนวทาง ควรมีการวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับเกณฑ์ เครื่องมือ ระยะเวลาในการ วัดผลและประเมินผล และควรมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละ ประเภท และสัมพันธ์กับงานวิจัยของสุครินทร์ มหาโชติวาณิชย์(2548) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทาง พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่เปิดสอน โครงการ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในระดับประถมศึกษา ได้เสนอแนวทางควรมีการประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวัดผล

และประเมินผลตามสภาพจริง และจัดทำเอกสารเผยแพร่การวัดประเมินผลจากสภาพจริงให้
ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแนวทางแก้ไขโดย สํารวจจํานวนบุคลากรที่มี
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน สร้างความตระหนักให้ครูรู้ถึงประโยชน์ในการทํา
วิจัยในชั้นเรียน จัดประชุม และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทําวิจัยในชั้นเรียน
ส่งเสริมสนับสนุน และมีการยกย่อง ชมเชย บุคลากรที่ทําวิจัยในชั้นเรียน มีการจัดทำเป็นข้อมูล
สารสนเทศเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในภาพรวมของโรงเรียน กำกับติดตาม
การทําวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนารี งามชื่น(2547) ได้วิจัยเรื่อง
การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มจุฬารัตนราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ได้เสนอแนวทางการจัดประชุม อบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ส่งเสริมให้ครูทําวิจัย
ในชั้นเรียน สนับสนุนให้ศึกษาต่อตามสายงาน สนับสนุนให้ครูทําผลงานวิชาการ โรงเรียนจัดสอน
ซ่อมเสริมให้นักเรียน โดยจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน จัดกิจกรรม
นักเรียนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร และสัมพันธ์กับงานวิจัยของวรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์
(2545) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา
จังหวัดลำพูน ได้เสนอแนวทางควรดำเนินการส่งเสริมและจัดอบรมให้ความรู้และการทําวิจัยในชั้นเรียน

5. ด้านการนิเทศการศึกษาแนวทางแก้ไขโดยให้วางแผนจัดระบบการนิเทศโดยการแต่งตั้ง
บุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศในรูปคณะกรรมการ ประชุมชี้แจงให้ครูทราบบทบาทหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานนิเทศของโรงเรียน ดำเนินการนิเทศภายในตาม
ปฏิทินการนิเทศ โดยส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนนิเทศกันเองอย่างสม่ำเสมอ แจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการ
นิเทศทราบเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข มีการประชุม วางแผน กำหนดการเยี่ยมชั้นเรียน
ร่วมกันอย่างชัดเจน ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายควรปฏิบัติตามตารางการเยี่ยมชั้นเรียนและให้
คำแนะนำการจัดการเรียนการสอน บันทึกผลในการเยี่ยมชั้นเรียน กำกับติดตามประเมินผลการนิเทศ
อย่างสม่ำเสมอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ อรุณ โฉม(2545) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทาง
พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้เสนอแนวทางพัฒนาผู้บริหารให้มีความพร้อมในการให้คำปรึกษาแนะนำ
และช่วยเหลือ ด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครูซึ่งสัมพันธ์กับงานวิจัยของเนตรทิพย์ เจริญวิทย์
(2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในโครงการ
เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ได้เสนอแนวทาง
ควรมีการวางแผนและจัดระบบนิเทศภายในอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ
เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารัตน์ มหาโชติวาณิชย์

(2548) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขต กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในระดับ ประถมศึกษา ได้เสนอแนวทางควรมีการจัดอบรมบุคลากร มีการวางแผนและจัดระบบการให้การ นิเทศภายในและดำเนินการติดตามอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานในการนิเทศใน โรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ยังมีปัญหาอยู่หลายประการดังที่ได้กล่าวมาแล้วเพื่อเป็นแนวทางใน การบริหารจัดการ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานีควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่คณะครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดถึงผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานีควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ครูควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานีควรส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวัดและการประเมินตามสภาพจริง

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานีควรดำเนินการส่งเสริมและจัดอบรมให้ ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.6 สถานศึกษาควรวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการนิเทศ ภายใน และควรปฏิบัติตามตารางการเยี่ยมชั้นเรียนและให้คำแนะนำการจัดการเรียนการสอนอย่าง สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารงบประมาณ ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผล ต่อการบริหารงานวิชาการ